

Τίς γοῦν ἡ ἀποκλήρωσις δτι τὸ Πνεῦμα οὐ μόνος προβάλλει; Εἰ δὲ τὰς ἄλλας ὑποθέσεις λέγεις, ἥγουν τὰς προηγήσεις καὶ προεπινοίας, ἔωλοι ἔκειναι ἀνάπλασμά τε καὶ ινὸν καὶ αἱρέσεων ἀρχαὶ ἀπεδείχθησαν. Μᾶλλον μὲν οὖν ἐγώ φημι, ως εἰ γ' ἐγχωρεῖ 5 καὶ ως ἐγχωρεῖ προεπινοίας ἐν τοῖς τοιούτοις εἶναι· καὶ, ὡςπερ δταν εἶπω γεννήτορα, προεπινοῶ τὸν γεννῶντα τοῦ προβολέως, οὕτω καὶ, δταν εἶπω προβολέα, προεπινοῶ τὸν προβάλλοντα τοῦ γεννῶντος. "Αμα δέ ἐστιν διὸ πατὴρ γεννήτωρ καὶ προβολεὺς, ως ἡδη φθάσαντες διὰ τῶν ἀγίων ἀπεδείξαμεν.

10 'Αλλ' ἐπεὶ διὸ πατὴρ οὐχ ἡ πατὴρ ἀλλ' ἡ προβολεὺς προβάλλει, ὡςπερ, ἐπειδὸν λέγηται 'Ἐκ πατρὸς ἐκπορεύεται, προεπινοῶ τὸν προβολέα, οὐδὲ διὰ τοῦτο δὲ ἀναγκάζομαι καὶ τὸ Πνεῦμα πατέρα τοῦ οὐρανοῦ τιθέναι, κοινοποιουμένης τῆς γεννητικῆς αὐτῷ δυνάμεως τοῦ πατρὸς, οὕτως οὐδὲν ἐνταῦθα πρόσεστιν ἀνάγκη τις διὰ τὴν 15 προεπινοίαν τοῦ οὐρανοῦ προβολέα καὶ αὐτὸν νομίζειν ἡ συναίτιον.

Εἰ μὲν γὰρ ως αἴτιος προεπινοεῖται, τοῦτο δεικτέον, τῶν ἀγίων λεγόντων, καὶ αὐτίκα ἡ τῆς δυνάμεως κοινωνία ἔψεται, κοινὴν εἶναι τὴν δύναμιν τοῦ προβάλλειν λεγόντων τινῶν ἀγίων, καὶ αὐτίκα φανεῖται καὶ διὸ τοῦ Πνεύματος αἴτιος ἡ συναίτιος τῷ πατρὶ. Τὸ δὲ προεπινοεῖσθαι οὐχ ἀρχεῖ πρὸς τοῦτο· οὐ γὰρ, εἰ καὶ διὸ πατὴρ προεπινοεῖται τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος τῇ τῆς ἀξίας τάξει, ἀνάγκη καὶ τὸν οὐρανόν οὕτω προεπινοεῖσθαι [τοῦ] Πνεύματος, ἔως ἂν μήτε τις τῶν θεολόγων τοῦτο λέγῃ σαφῶς καὶ λόγος τῆς τοιαύτης προεπινοίας ἀποδιδῶται παρ' ἡμῶν κεχωρισμένος τῆς 20 κατ' αἰτίαν ἀναφορᾶς. "Εως γὰρ ἂν ἡμεῖς μὲν μὴ ἔδυνατῶμεν λόγον διδόναι, ὑμεῖς δὲ οὐκ ἀναγκαῖως δεικνύητε, νικῶμεν. Εἰ γὰρ ἔκεινο μὲν οὐκ ἀνάγκη, τοῦτο δὲ ἐγχωρεῖ, αἱ δὲ ὑποθέσεις

1. τίς M: τὶς Δ	ἀποκλήρωσις Δ: ἀποπλήρωσις M	3. ἔωλοι M: ἔωλοι Δ	7. τὸν M: τῶν Δ	10. προβάλλει ἔγραψε:
8. προβάλλων ΔM	11. ἐπειδὸν M: ἐπειδ' Δν Δ	14. τις M: τὶς Δ	21. παρ' M: πάρ' Δ	22. τοῦ προσέθηκα: λείπει ΔM

τῆς πίστεως πᾶσαι καὶ αἱ γραφαὶ τῶν ἀγίων καὶ αἱ σύνοδοι· τῷ
ἡμετέρῳ συναγωνίζονται λόγῳ, τοῦτο δὴ καὶ ἔστιν ἀληθές.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Διὸ καὶ ἀρχοειδῶς μὲν καὶ προσήγουμένως, φαίην δ' ἀν καὶ
προκαταρκικῶς καὶ [ἀρχικῶς καὶ] χυρίως ἐκ τοῦ πατρὸς προϊέναι· 5
φησὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἄγιον, ἐξ οὗ δὲ οὐχ οὕτω, καν [καὶ] ἐξ αὐ-
τοῦ τῇ αὐτῇ παράγηται δύναμει καὶ προβολῇ.

ΑΓΑΛΛΙΑΝΟΣ

'Ιδοὺ καὶ ἔτερον λάκκον ὥρυξε καὶ ἐνέπεσεν εἰς αὐτὸν, τὸ ψαλ-
μικὸν, ἀνακεκαλυμμένη κεφαλῇ, τὸ διττὸν τῆς ἀρχῆς παραδούς. 10
Καὶ πρῶτον μὲν, δπως ἐνίων ἀκοὰς ὑποφθείρῃ, τάς τινων ἀγίων
φωνὰς συμφορήσας προέταξεν, χυρίως καὶ ἀρχικῶς καὶ προκα-
ταρκτικῶς καὶ ἀρχοειδῶς εἰπὼν ἐκ τοῦ πατρὸς προϊέναι τὸ
Πνεῦμα τὸ ἄγιον, εἴτ' ἐπήγαγεν 'Ἐξ οὗ δὲ οὐχ οὕτως.

'Ἄλλοι ταῦτα εἰπόντες, ὡ βέλτιστε, οὔτε αἴτιον, οὔτε ἀρχὴν, 15
οὔτε συναίτιον, οὔτε προβολέα τὸν οὐδὲν τοῦ ἄγίου Πνεύματος
ἔδογμάτισαν.' Ως ταῦτα τὰ ἐπιρρήματα, διαφέρως τισὶ τῶν ἀγίων
εἰρημένα, ἀνθ' ἐνός ἔστι, τοῦ Μόνως. Καὶ ταῦτὸν ἀν δύναιτο τὸ
Κυρίως ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται τῷ Μόνως ἐκ τοῦ πατρὸς ἔχειν
τὴν ὑπαρξίν τὸ Πνεῦμα τὸ ἄγιον. Διὰ γοῦν τῶν τοιούτων ἐπιρ- 20
ρημάτων ἀποκληροῦσι τὸν οὐδὲν τῆς τοιαύτης αἰτίας. μόνον τὴν
πρὸς τὴν κτίσιν πρόδον τοῦ ἄγίου Πνεύματος ἐξ αὐτοῦ δοξάζον-
τες, ἣν χρονικὴν ἀποστολὴν εἴποιτε ἀν ὑμεῖς μετὰ τοῦ Θωμᾶ.
Σὺ δὲ τὴν ξυνεπτυγμένην ἐκείνων θεολογίαν κατὰ τὸ σοὶ δοκοῦν

2. καὶ ἔστιν ἔγραψα: καὶ ἔστιν Δ: καὶ ἔστιν Μ 5. ἀρχι-
κῶς καὶ σ. 121, 9: λείπουσι ΔΜ 6. καὶ σ. 121, 11: λείπει ΔΜ

7. παράγηται σ. 121, 11 καὶ Μ: παράγεται Δ 11. τάς τινων Μ:
τὰς τινῶν Δ 18. ἐνός ἔστι Μ: ἐνδὲς ἔστι Δ

ἀνέπτυξας δόγμα χυρῶν κακείνοις ἄγνωστον καὶ τοῖς λόγοις τῆς δρθοδοξίας ἀντίπαλον. Πῶς γάρ ἀν καὶ ἐφρόνουν τοῦτο οἱ θειότατοι πατέρες ἔκεινοι, μήτ' ἐκ τῆς θείας παραδόσεως τοῦτ' εἰληφότες, μήτ' ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας, μήτε παρὰ τῆς ἔκ-
5 κλησίας αὐτῆς, τούναντίον μὲν οὖν δρον εἰληφότες μυροίς δε-
σμοῖς καὶ ἐπιτιμίοις κατωχυρωμένον, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ
πατρὸς μὲν ἐκπορεύεσθαι, πατρὶ δὲ καὶ υἱῷ συμπροσκυνεῖσθαι καὶ
συνδοξάζεσθαι καὶ φρονεῖν καὶ κηρύττειν;

Λίαν δὲ καὶ τολμηρά μοι δοκεῖ ἡ ἐπαγωγὴ ἣν ἐπήγαγες. 'Εξ
10 οὐοῦ δὲ οὐχ οὕτως εἰπών. 'Ἐκ τούτου γάρ τὸ διττὸν τῆς αἰτίας πρόδηλον. Εἰ γάρ ἄλλως μέν ἐστιν ὁ πατὴρ ἀρχὴν ἢ τοῦ ἀγίου Πνεύματος, ἄλλως δὲ ὁ υἱός, τὸ δ' ἄλλως καὶ ἄλλως διαφορὰν εἰςάγει, σὺ δὲ τοῦθ' οὕτω πιστεύεις, περιπέπτωκας τῇ δυαρχίᾳ δήπου. Πῶς γάρ ἡ αὐτὴ καὶ μία εἶη ἀν ἀρχὴ, διακεκριμένων
15 ὄντων τῶν προσώπων, προαγόντων δὲ οὐ καθό εἰσιν ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ διαφόρων ὄντων τῶν τρόπων τῆς προαγωγῆς; Τὸ δὲ τῇ αὐτῇ δυνάμει καὶ προβολῇ ταύτο μοι δοκεῖ δύνασθαι τῷ φάναι τινὰ δύο τέκτονας συνελθόντας τῇ ἐν σφίσιν αὐτοῖς μιᾷ δυνάμει τῆς αὐτῆς τέχνης μίαν κλίνην συνθεῖναι, δ πάσης βλασφημίας οὐ
20 χαλεπὸν συνιέναι τοὺς σώφρονας.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

"Οθεν καὶ εἴ που τὸν υἱὸν ἀρχὴν καὶ αἰτίαν φησὶν ἡ ξυγχωρεῖ λέγειν τῆς τοῦ Πνεύματος ὑποστάσεως, καθάπερ ἐν τῷ δρῳ τῆς ιερᾶς καθολικῆς η' συνόδου τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ γέγραπται, οὐχ

3. πατέρες Δ: λείπει M 11. μέν ἐστι ἔγραψα: μὲν ἐστὶν Δ:
μὲν ἐστιν M 14. διακεκριμένων ἔγραψα: διακεκριμμένων ΔM:

15. καθό εἰσιν M: καθὸ εἰσὶν Δ 17. ταύτο Δ: ταυτό M
φάναι M: φᾶναι Δ 22. καὶ σ. 122, 3 καὶ Δ: δὲ M 23. λέ-
γειν ἔγραψα κατὰ σ. 122, 3: λέγων ΔM

ἀπλῶς ἀρχὴν οὐδ' αἰτίαν βούλεται εἶναι αὐτὸν, ἀλλ' ἀρχὴν ἐξ ἀρχῆς καὶ αἰτίαν ἡ αἴτιον ως συναίτιον.

ΑΓΑΛΛΙΑΝΟΣ

‘Ος χάριεν ὃν ἡν τῆς συνόδου ταύτης τοῦτο, εἰ γε δεῖ ταύτην οὕτω καλεῖσθαι, καὶ ὅσα προσέθηκεν οὕτος ἀκούειν, ἀλλὰ μὴ 5 τούναντίον ἄπαν, εἰ σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ταύτην τὴν βλασφημίαν ἔξενηνόχει.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

‘Απλῶς ἀρχὴν καὶ αἰτιατὸν υἱὸν δογματίσασα· οὕτω γάρ ὃν καὶ πᾶσαν αἱρεσιν τῇ δυσσεβείᾳ ὑπερηκόντισεν.

10

ΑΓΑΛΛΙΑΝΟΣ

Εἰ γάρ καὶ δύο αἰτίους ποιεῖ, τὸν αἴτιον καὶ συναίτιον, καὶ διὰ μέσης αὐτοῦ ὑποστάσεως θείας ὑφίστασθαι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς ἐθέσπισεν, τὸ δὲ υἱοῦ προΐέναι οὕτως ἐχλαμβανομένη, καὶ συντάττει τὸ Πνεῦμα τοῖς δλοίς, ὃν ἐστιν ἀρχὴ ἐξ ἀρχῆς ὁ 15 υἱός. ‘Αλλ’ ἵσως ταῦτα εἰς ἀτοπίαν ἔχείνων ἐλάττω. Εἰ δέ γε δύο βλασφημίαι προχέοιντο, μείζων τε καὶ ἐλάττων, οὐ διὰ τοῦτο ἡ ἐλάττων αἱρετέα, δτι ἡ ἑτέρα σφοδρῶς ἀπείρηται, εἰπερ δλως καν τῇ ιερῷ θεολογίᾳ βαθμοὺς εἶναι δεῖ τῶν τοιούτων. ‘Επεὶ τῇ γε δυνάμει ἐπίσης πάντα τὸ κεφάλαιον ἀπόλλυσι κατὰ τὸν Θεο- 20 λόγον Γρηγόριον, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Εἰρηνικῶν φάσκοντα Καὶ τὸ περικόφαι τι τῶν τριῶν ἡ ἀποξενῶσαι ἵσον ἡμῖν καὶ τὸ πᾶν ἀνε-

1. οὐδ' σ. 122, 5 καὶ M: οὐ δι' Δ	2. αἰτίαν σ. 122, 6:
αἰτίας ΔM	13. ὑφίστασθαι Δ: ὑφίσταται M
καν Δ θεολογίᾳ M: θεογίᾳ Δ	19. καν M: τὶ M: τὶ Δ
22. τὶ M: τὶ Δ	

λεῖν καὶ κατὰ πάσης χωρῆσαι γυμνῇ τῇ κεφαλῇ τῆς θεότητος.
Άλλὰ καὶ ὁ πολιτικός φησι νόμος Αἰρετικός ἐστι καὶ τοῖς αἰρετικῶν ὑπόκειται νόμοις ὁ μικρὸν γοῦν τι τῆς δρθῆς πίστεως παρεκκλίνων.

5

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

'Αντιράσει γάρ ἀν περιέπιπτον, εἰ οὕτως ἔνδει ταυτί, καὶ ἐξ υἱοῦ τὸ Πνεῦμα χηρύττουσα.

ΑΓΑΛΛΙΑΝΟΣ

Καὶ πάνυ μὲν οὖν τῇ αὐτῇ ἀντιράσει περιπίπτει καὶ νῦν,
10 θεὸν ὄμολογοῦσα τὸ Πνεῦμα καὶ κτίσμα αὖ ποιοῦσα, δτι στερεῖ τοῦτο οὐσιώδους καὶ φυσικῆς δυνάμεως καὶ διὰ τοῦτο κοινῆς πατρὸς καὶ υἱῷ, τῆς προβλητικῆς, καὶ ἔτι διαφορὰν ἀρχῶν παραδίδοῦσα, τὸν μὲν πατέρα λέγουσα ἀναρχὸν ἀρχὴν, τὸν δὲ υἱὸν ἀρχὴν ἐξ ἀρχῆς, ἥτις διαφορὰ τὴν δυαρχίαν εἰςάγει προδήλως.

15

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Μίαν αὐτή φησιν ἀρχὴν πρεσβεύειν τοῦ ἀγίου Πνεύματος.

ΑΓΑΛΛΙΑΝΟΣ

Άλλ' ὁ Θεολόγος Γρηγόριος οὐχ οὕτω παραδίδωσιν, οὐδὲ ἀναρχὸν ἀρχὴν φησι τὸν πατέρα, ἵνα χώραν ἔχῃ ἡ καινὴ αὕτη
20 θεολογία καὶ ὁ υἱὸς ἀρχὴ ἐξ ἀνάρχου εἴη ἐνδον ἐν τῇ θεότητι,
ἄλλ' ιδιότητα τοῦ πατρικοῦ προσώπου τὸ ἀναρχὸν καὶ τὴν ἀρχὴν

1. χωρῆσαι ἔγραψα: χωρίσαι ΔΜ 2 πολιτικός φησι Μ:
πολιτικὸς φησὶ Δ Αἰρετικός ἐστι Μ: αἰρετικὸς ἐστὶ Δ
3. τι Μ: τὶ Δ 19. ἀρχὴν φησι Μ: ἀρχὴν φησὶ Δ

νοεῖ λέγων Αἱ δὲ ἴδιότητες πατρὸς μὲν καὶ ἀνάρχου καὶ ἀρχῆς ἐπινοούμενου υἱοῦ καὶ λεγομένου, υἱοῦ δὲ ἀνάρχου μὲν οὐδαμοῦ, ἀρχῆς δὲ τῶν ὅλων. Εἴτα πῶς οὐ δύο ἀρχὰς ποιεῖ, ἐν πρόσωπον τὸ Πνεῦμα πρὸς δύο ἀναφέρουσα πρόσωπα ὑποστατικῶς καὶ προσωπικῶς; Αἱ γὰρ ἔνδον ἀναφοραὶ προσώπων εἰσὶν, οὐκ οὐσίας 5 τε καὶ δυνάμεως.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Εἰ δὲ τούτων ὡφ' ἡμῶν εἰρημένων τις ἀποροῖ, πρῶτον μὲν πῶς οὖν ὁ υἱὸς οὐ γεννᾷ καθάπερ δὴ καὶ προβάλλει, τῆς αὐτῆς μεταλαγχάνων γεννητικῆς δυνάμεως τῷ πατρὶ, ἣ πῶς τὸ Πνεῦμα 10 τὸ ἄγιον οὔτε προβάλλει, οὔτε γεννᾷ, τῶν δυνάμεων ἔκατέρων οὐσῶν ἐν αὐτῷ καθάπερ ἐν πατρὶ καὶ υἱῷ.

ΑΓΑΛΛΙΑΝΟΣ

"Ηδη νῦν ἀνακεκαλυμμένη τῇ κεφαλῇ τὸ ἀτόπημα ἐξέρρηξεν, ὅτι ὁ υἱὸς ἔχει τὴν γεννητικὴν δύναμιν τοῦ πατρὸς μετὰ τῆς προ- 15 βλητικῆς, ώσαύτως καὶ τὸ Πνεῦμα. Καὶ σκόπει τὸ καταναγκάσαν αὐτόν. Συναισθανόμενος, δτι, εἰ ὁ υἱὸς ἔχει τὴν προβλητικήν, δεῖ καὶ τὸ Πνεῦμα τὴν γεννητικήν ἔχειν καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν προβλητικήν, ώς καὶ ὡφ' ἡμῶν ἀεὶ λέγεται, δεῖν ἀχολουθεῖν ώς ἀτοπα, εἰ ὁ υἱὸς εἶη προβολεὺς, καὶ οὐκ ἔχων ἀποφυγεῖν, οὐ συγ- 20 χωρεῖ τούτοις ώς μὴ ἀτόποις· καὶ ἵνα δειξῃ ταῦτα μὴ ὅντα ἀτοπα, ἀδυναμίας μᾶλλον ἢ δυνάμεις ἀποδίδωσι τοῖς θεοῖς προσώποις καὶ στερήσεις καὶ τὰ τοιαῦτα.

'Απορίας γοῦν δῆθεν ἐκθέμενος δύο, ἵνα ταῖς λύσεσι χυρώσῃ τὰ ἀτοπήματα, οἷς ᾧν τις ἐπαπορήσειε δικαίως, θεραπείας καὶ 25 λύσεις ἐπιφέρει, δοκούσας μὲν, οὐκ οὖσας δὲ, ὥστ' οὐδὲν μᾶλλον λύεσθαι τὰς ἀπορίας ἢ συνδεῖσθαι καρτερώτερον. Καὶ πρὸς μὲν

8. τις Μ: τὶς Δ 11 (δίς). οὔτε Μ: οὔτε Δ

τὴν πρώτην τῶν ἀποριῶν, ἦν καὶ φθάσαντες νῦν ἔξεθέμεθα, λύσιν
ἀποδίδωσι ταύτην

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Τοῦ πατρὸς τὸν υἱὸν γεννῶντος τῇ γεννητικῇ δυνάμει, καθάπερ
5 ἐλέγομεν, ἡ γέννησις συνῆπται τῇ ἔκυτῃ [καὶ αὐτὴ] δυνάμει ἡ
ὁ υἱὸς, καὶ τὰ ἔξης.

ΑΓΑΛΛΙΑΝΟΣ

Πρὸς δὲ δῆ καὶ θμεῖς ἀνταποχρινόμεθα λέγοντες οὕτως. Μίαν
γέννησιν οἶδεν ὁ λόγος καλεῖν ἐν πατρὶ καὶ υἱῷ, οὐχ ὡςαύτως ἐν
10 ἀμφοῖν θεωρουμένην. Ἡ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ γεννᾶν εἰλημμένη ἐνερ-
γητική ἐστι καὶ συνάδουσα τῷ συμπεπλεγμένῳ γνωριστικῷ, τῷ
Πατὴρ δύναματι, ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ γεννᾶσθαι καὶ συμφωνοῦσα τῷ Γίδε
δύναματι, γεννητὴν ὑπόστασιν σημαίνοντι, οὐ γεννητικήν.

Ωςαύτως οὖν καὶ ἡ δύναμις ἡ πρὸς τὸ γεννᾶν διαφέρει τῆς
15 πρὸς τὸ γεννᾶσθαι δυνάμεως, ὡν ἡ μέν ἐστιν ἐν τῷ πατρὶ, ἡ δὲ
ἐν τῷ υἱῷ. Καὶ, καθάπερ τὸ εἶναι τοῦ πατρὸς καὶ τὸ εἶναι τοῦ
υἱοῦ ἐν ἐστι καὶ ταύτο, ἀλλ' οὐ προσήκει τῷ υἱῷ εἶναι πατρὶ,
οὐδὲ τὸ ἀνάπαλιν, οὕτως, εἰ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι θήσομεν εἶναι
τὴν γεννητικὴν δύναμιν ἐν πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ τὴν γέννησιν, ἀλλὰ
20 τοῖς ὄροις διαφέρουσιν, ἀναφορικῶς διακρινομένοις, ως καὶ τὰ ἄλλα
πάντα ἐν ἐστιν ἐν πατρὶ καὶ υἱῷ, πλὴν τῷ μὲν κατὰ τὴν τοῦ δι-
δόντος ἀναφορὰν, τῷ δὲ κατὰ τὴν τοῦ λαμβάνοντος καὶ οὕτως
οὔτε τὴν ἐν τῷ πατρὶ γέννησιν, ἡ ἐν πατρὶ δεῖ εἶναι, ἐν τῷ υἱῷ,
ἴνα μὴ ὁ πατὴρ ὁ υἱὸς εἴη, οὔτε τὴν ἐν τῷ υἱῷ, ἡ ἐστιν ἐν υἱῷ, δεῖ
25 εἶναι ἐν τῷ πατρὶ, ίνα μὴ υἱὸς ὁ πατὴρ γένηται.

5 καὶ αὐτὴν προσέθηκα κατὰ σ. 123, 7: λείπουσι ΔΜ ἡ ἔγραψα
κατὰ σ. 123, 7: ἡ ΔΜ 10 (καὶ κατωτέρω). γεννᾶν Δ: γεννᾶν Μ

10-11. ἐνεργητική ἐστι Μ: ἐνεργητικὴ ἐστὶ Δ 15. μέν
ἐστιν Δ: μὲν ἐστὶν Μ 17 ἐν ἐστι Μ: ἐν ἐστὶ Δ ταύτο Δ:
ταυτὸ Μ 21. ἐν ἐστιν Μ: ἐν ἐστὶν Δ 24. ἡ ἐστιν Μ: ἡ ἐστὶν Δ

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

·Ως δὲ καὶ τὴν δύναμιν τὴν γεννητικήν.

ΑΓΑΛΛΙΑΝΟΣ

Εἰ μὲν οὖν ὁ πατήρ ἐδίδου τῷ υἱῷ τὴν γέννησιν, ή γεννᾷ, καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν δύναμιν, ἔδει ἂν καὶ τὸν υἱὸν γεννᾶν· εἰ δὲ μὴ 5 γεννᾷ ὁ υἱὸς, οὐδὲ τοιαύτην αὐτῷ δίδωσι δύναμιν καὶ ἐνέργειαν, ἀλλ' η ἄρα τῶν ἀντιχειμένων πως, ἥγουν τὴν τοῦ γεννᾶσθαι δύ-
ναμιν καὶ τὴν παθητικήν γέννησιν. Τούτου οὖν λέγοντος, ὅτι η γέννησις συνῆπται τῇ ἑαυτῆς δυνάμει, η ὁ υἱὸς γεννᾶται ἐκ τοῦ πατρὸς, ποτέραν γέννησιν καὶ ποτέραν δύναμιν δεῖ νοεῖν, τὴν ἐνερ- 10 γητικῶς λαμβανομένην η τὴν παθητικῶς; Μὴ διορισαμένου γάρ τούτου, ἀπόρος πάντως ὁ λόγος ἐστίν· Ἀλλὰ κατὰ τοὺς θεμε-
λίους τῆς πίστεως καὶ ως ὑπαγορεύει τὸ ἀληθὲς εὔσεβες ἂν εἴη λέγειν ως, ὅταν ὁ λόγος πρὸς τὸν πατέρα τὴν ἀπόβλεψιν ἔχῃ, ἐκ-
λαμβάνειν δεῖ τὴν δύναμιν καὶ τὴν γέννησιν ἐνεργητικῶς· ἴδιον 15 γάρ ἐστι τοῦ πατρὸς τὸ γεννᾶν· ὅταν δὲ πρὸς τὸν υἱὸν, καὶ δύναμιν καὶ γέννησιν παθητικήν δεῖ νοεῖν· ἴδιον γάρ αὐτοῦ τὸ γεννᾶσθαι κατὰ τοὺς θεολόγους· γεννώμενος γάρ τὸ εἶναι λαμβάνει διὰ γεν-
νήσεως, καὶ διὰ τοῦτο υἱός.

Οὐκ εὔσεβες δ' ἂν εἴη λέγειν, ὅτι τὸ γεννᾶν λαμβάνει διὰ 20 γεννήσεως, οὐ γάρ καὶ πατήρ. Ὁ δὴ καὶ οὗτος ἀναγκαῖόμενος ὅμολογεῖν, λέγει τὴν γεννητικὴν δύναμιν δίδοσθαι τῷ υἱῷ οὐχ ως δύναμιν, ἀλλ' ως τελειότητα. Ἀρκεῖ μὲν οὖν Ἰσως ὅτι καὶ αὐτὸς ὅμολογεῖ μὴ ως δύναμιν τὴν γεννητικὴν δίδοσθαι τῷ υἱῷ,
ἀλλ' ως τελειότητα· ἔλεγε δ' ὅμως ἐς δεῦρο, ὅτι τὴν γεννητικὴν 25 δύναμιν ἔχει ὁ υἱὸς, ἥτοι τὴν τοῦ γεννᾶν, ἀντιφάσκων ἑαυτῷ· καὶ

4 (καὶ 9). η Μ: η Δ 7. πως Μ: πῶς Δ 17. γάρ ἐστι Μ:
γάρ ἐστι Δ 24. ὅμολογεῖ ἔγραψα: ὅμολόγει Δ: ωμολόγει Μ

οὐ μέχρι τούτου, ἀλλὰ καὶ τῷ Πνεύματι μεταδίδοσθαι φησὶ τῆς γεννητικῆς τε καὶ προβλητικῆς, οὐκ οἶδ' ὅ τι παῖδες καὶ πόθεν κινηθεῖς εἰς τοσαύτην ἀτοπίαν ἐμπεσεῖν καὶ τὰς θελας ὑποστάσεις οὕτως ἀτιμάσσαι, δυνάμεων ἀνενεργήτων χοινωνοὺς ἀξιώσας αὐτὰς 5 εἰπεῖν, δν τρόπον καὶ τὸ βρέφος λέγομεν δυνάμει γραμματικὸν, ως τὸ Πνεῦμα αὖ ἐκ δυνάμεως προελθεῖν ή δυνάμει, δτε ἐγεννᾶτο ὁ υἱὸς, οὕπω τὴν ἐνέργειαν ἔχουσῃ συνημμένην αὐτῇ, ἀλλὰ τοῦ υἱοῦ γεννηθέντος ταύτην λαβούσῃ, καὶ δσα τοιαῦτα ἐτερατεύετο.

Νομίσειε δ' ἄν τις ίσως, δτι, ίνα μὴ ή τῆς οὐσίας ἐνότης διασπα-
10 σθείη δεδιώς, τὸν λόγον οὕτω διέθετο, καὶ, τὰς δυνάμεις ταύτας τελειότητας τῆς φύσεως ἡγούμενος, ἐπίσης τῇ θελᾳ τῶν προσώπων Τριάδι διενείμαστο ἀλλ' οὐκ ἐπίσης, εἴπερ τῷ πατρὶ μὲν μόνῳ μετὰ τῆς ἐνέργειας, τοῖς δὲ λοιποῖς ἀπράκτους καὶ χοινὰς δίδωσι· διὸ καὶ σφόδρα περιπέπτωκεν διεν λίαν ἐξέφευγε. Πῶς γάρ ἄν
15 τῆς αὐτῆς εἴη οὐσίας τὰ μὴ τῇ αὐτῇ τελειότητι ἐπίσης ἐνερ- γοῦντα; Εἰ δὲ ἀρκεῖ πρὸς τὴν ἐνότητα τῆς οὐσίας τὸ ἔχειν τὸν υἱὸν τὴν γεννητικὴν ὄντευ ἐνέργειας, διότι συνέζευκται τῇ γεννή- σει, τὸ δὲ Πνεῦμα τὸ ἄγιον ἔχει καὶ ἀμφοτέρας δίχα καὶ αὐτὸ-
20 τῶν ἐνέργειῶν, τις ή ἀνάγκη τοῦ ἔχειν τὸν υἱὸν τὴν προβλητικὴν μετὰ τῆς ἐνέργειας, πολλῶν ἐντεῦθεν ἀτόπων φυομένων; 'Εσώζετο γάρ ἄν καὶ οὕτως ή τῆς οὐσίας ἐνότης, ή συναγωνίζεσθαι δοκεῖ,
πρὸς τῷ καὶ τὰ ἀτοπα σιωπᾶσθαι. 'Αλλὰ μᾶλλον εἰ σύνεστιν ή γέννησις τῇ ἑαυτῇ δυνάμει, ή δὲ γέννησις κατ' ἐνέργειαν οὐ δέ-
δοται τῷ υἱῷ οὐδὲ τῷ Πνεύματι, οὐδὲ ή δύναμις αὐτῇ, οὐδὲ τῷ
25 υἱῷ ἄρα ἄμα τῷ προϊόντι, ως δὲ λόγος διὰ τῶν ἀγίων ἀπεδόθη.

Εἰθ', ωςπερ αὐτὸς ἑαυτὸν ἀνατρέπων, 'Ως μεταδίδωσι, φησὶν,
δὲ πατὴρ τοῖς ἐξ αὐτοῦ τῶν δυνάμεων ως τελειοτήτων μόνον,
οὐχ ως δυνάμεων.

Καὶ τις ἄν εἴη τελειότης ἐν τῷ θεῷ, μὴ καὶ ἔργῳ τελειου-

1. μεταδίδοσθαι φησὶ Μ: μεταδίδοσθαι φησὶ Δ . 4. ἀτι-
μάσαι Μ: ἀτιμᾶσαι Δ 19 (καὶ 29). τις Μ: τις Δ 26. Εἰθ' Μ:
Εἰθ' Δ μεταδίδωσι, φησὶν, Μ: μεταδίδωσί φησὶν Δ

μένη ἡ καθ' ἓν οὐδέποτε ἐνέργει ἡ ἐνέργειά ἔστι; Πότερον οὖν ἃν βέλτιον τὰς προακτικὰς δυνάμεις τῶν θείων προσώπων ἐνὶ προσώπῳ, τῷ πατρικῷ, ἀφορίζειν, ἵν' ἔκεινο μόνον ἡ προάγον, τὰ δὲ λοιπὰ προαγόμενα, καὶ ἐν ἀρχῇ ἔλεγε καλῶς τοῦτο λέγων, τὰς δ' ἀνταποχρινομένας παθητικὰς ἀποδιδόναι τούτοις, οὐχ ἡττον δυναμένας εἰς τὸν τῆς ισότητος λόγον οὐδὲν γάρ εἰς τιμὴν τοῦ γεννήσαι θεὸν τὸ ἐκ θεοῦ γεννηθῆναι, ὡςαύτως δὲ καὶ περὶ τοῦ Πνεύματος ἡ, ἵνα μόνον καὶ τὸν υἱὸν προσβολέα κατασκευάσῃ, τὰς προακτικὰς δυνάμεις, αἱ ως ιδιότητες ὑποστατικαὶ καὶ τοῦ πατρικοῦ προσώπου συστατικαὶ καὶ τῷ πατρὶ μόνῳ λογίζονται, 10 δοῦναι τοῖς ἐξ ἑαυτοῦ προϊούσαις, καὶ μετὰ τὸ τὸν πατέρα στερῆσαι τῶν ἑαυτοῦ, τότε καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ προϊούσας ὑποστάσεις καθιυδρίζει, δυνάμεων αὐτὰς ἀνενεργήτων μετόχους εἰπὼν, καὶ μυρίων δεινῶν καὶ βλασφημιῶν ἀναπλήσει τὸ σύγγραμμα. Ἀλλὰ πάλιν, ὡςπερ ὑπὸ τῆς ἀληθείας συνελαυνόμενος, ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοῦ 15 υἱοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος ἀ δέδωκεν. Ἡ τι ἄλλο βούλεται λέγων, δτὸ ς υἱὸς διὰ τοῦτο οὐ γεννᾷ, οὐδὲ τὸ Πνεῦμα ἡ γεννᾷ ἡ προβάλλει, διότι σύνεισιν αἱ τῶν προόδων ἐνέργειαι ταῖς ἑαυτῶν δυνάμεσιν; Εἰσὶ δὲ ἄρα ἐν τῷ πατρὶ, ὡςπερ αἱ ἐνεργητικαὶ πρόσοδοι: αἱ οὐ μεταδίδονται, οὐδὲ αἱ σύστοιχοι τούτων δυνάμεις, ἵνα μὴ 20 ἀπράκτοι καὶ κεναὶ ὔσιν ἐν αὐτοῖς. Οὐκοῦν οὔτε τὸ πνεῦμα οὐδέτεραν ἔχει δύναμιν· οὔτε γάρ γεννᾷ, οὔτε προβάλλει, οὔτε τὸν υἱὸν δεῖ ἔχειν οὐδετέραν, ἐπεὶ μηδὲ τὴν ἑτέραν. Ἡ γάρ ἄμφω ἡ μηδετέραν, ὡςπερ οὖν καὶ τὸ Πνεῦμα. Ἀλλ' ἐπενόησεν αὐτὸς ἀνάγκην, ἡ παρίστησι τὸν υἱὸν ἔχειν τὴν προβλητικὴν δύναμιν 25 τὴν ἐν πατρὶ αὐτῷ διδομένην διὰ γεννήσεως.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Αὕτη γάρ, δθ' υἱὸς παρῆκται, μήπω νοούμένου τοῦ Πνεύμα

1. ἐνέργειά ἔστι Μ: ἐνέργεια ἔστι Δ	3. ἀφορίζειν Μ:
ἀφωρίζειν Δ	14. ἀναπλήσει ἔγραψα: ἀναπλῆ ΔΜ
οὔτε Δ	21. οὔτε Μ:
24. μηδετέραν ἔγραψα: μηδ' ἑτέραν Μ: μηδ' ἑτέραν Δ	

τος ἔκπορεύεσθαι, καθάπερ πρόσθεν ἐλέγομεν, ἐκ πατρὸς δέδοται τῷ υἱῷ, μήπω τοῦ πατρὸς ὡς προβολέως αὐτῇ τὸ Πνεῦμα προάγοντος.

ΑΓΑΛΛΙΑΝΟΣ

5 Τί φῆς, ἀνθρώπε; Ξουμβαίνουσιν ἄρα τῇ ἡμετέρᾳ νοήσει αἱ θεῖαι καὶ ἀκατανόητοι πρόσδοι τῶν ὑποστάσεων ἐκείνων τῶν θείων, καὶ χρόνος ἐνταῦθα θεωρεῖται καὶ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον. Τί γάρ ἄλλο βούλεται τὸ Δέδοται τῷ υἱῷ, μήπω τοῦ πατρὸς ὡς προβολέως τὸ Πνεῦμα προάγοντος; Ἐλλὰ ταῦτα μὲν ὡς προεληλεγμένα καὶ αὐτεξέλεγκτα καὶ προδήλως βλάσφημα οὐδὲ πολλῶν δέονται λόγων· πρὸς δὲ τὴν δευτέραν τῶν ἀποριῶν καὶ τὴν λύσιν αὐτῆς ἵωμεν.

Πῶς οὖν αἱ δύο ἀρχαὶ, δυοῖν ὅντων τῶν προβάλλοντων, ἡ πῶς οὐ ξυναλοιφή, εἰ δύο μία ἀρχή; Πρὸς δὴ τὴν τοιαύτην ἀπορίαν 15 ἐπάγει μὲν πολλὰ, δοκῶν λύειν αὐτὴν, οὐδὲν δὲ ὑγιές ἐστιν αὐτῶν. Διαιρεῖ μὲν γάρ τὴν ἀρχὴν εἰς δύναμιν, ἡ προάγει τὸ προαγόμενον πρόσωπον, καὶ εἰς τὸ πρόσωπον αὐτὸ δ προάγει, καὶ συμπεραίνων οἴεται μηδὲν εἶναι ἄτοπον, μηδὲ παραβλάπτεσθαι τὸ μοναδικὸν τῆς ἀρχῆς, εἰ δύο λέγοιντο πρόσωπα προβάλλοντα καὶ 20 δύο ἀρχαὶ ὡς πρόσωπα, ἐπεὶ μιᾶς δυνάμει καὶ τῇ αὐτῇ τῷ ἀριθμῷ προβάλλουσιν.

Ἐρείδει δὲ τὸν λόγον καὶ πῶς; Τρεῖς ἀρχαὶ εἶναι λέγων τῆς κτίσεως, τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸ ἄγιον Πνεῦμα, μιᾶς δὲ δύμως δυνάμει δημιουργεῖν, διὸ καὶ ἓνα εἶναι δημιουργόν. Καὶ καθ' ὅμοιότητα τούτου φησὶ μηδὲν κωλύειν καὶ δύο ἀρχαὶ τὸν πατέρα λέγειν καὶ τὸν υἱὸν καὶ δύο προβάλλοντας, ἓνα δὲ δύμως προβολέα τῷ μίαν ἐν ἀμφοῖν προβλητικὴν εἶναι δύναμιν, ὡςανεὶ ἔλεγεν, ὅτι τρεῖς ἀν λέγοιντο θεοὶ ὡς τρία πρόσωπα, μία δύμως θεότης.

1. δέδοται ἔγραψα κατὰ σ. 124, 7: δίδοται ΔΜ 6. θεῖαι Μ:
θείαι Δ 15. ὑγιές ἐστιν Μ: ὑγιὲς ἐστὶν Δ 24-25. καθ' ὅμοιότητα Μ: καθομοιότητα Δ

Ἄλλὰ τούναντίον ἀπαντες ἄγιοι λέγουσιν εὔσεβῶς, δτι αἱ τρεῖς ὑποστάσεις εἰσὶ μία τῆς κτίσεως ἀρχὴ, δτι κατὰ τὴν ἐνότητα τῆς οὐσίας αὐτῶν ἡ δημιουργικὴ πρόσεστιν αὐταῖς δύναμις καὶ ἐνέργεια, εἰ καὶ μὴ τῇ οὐσίᾳ παράγουσι τὴν κτίσιν εἰδικῶς. "Ωςτε ἐνταῦθα πρόδηλος ἡ τῆς ἀρχῆς ἐνότης ἐν τοῖς τρισίν, δτι καὶ πρόδηλος ἡ τῆς δυνάμεως κοινωνία, δτι οὐ κατὰ τὰς ὑποστάσεις, ἀλλὰ καθὸ ἐν εἰσὶ τῇ οὐσίᾳ τὴν κτίσιν παράγουσιν, ὥςτε καθὸ ἐν εἰσὶ τῇ δυνάμει, ἔκει δὲ οὐχ οὕτως. Οὐ γάρ οἶδον τε τὴν προβλητικὴν ταύτην δύναμιν οὐσιώδη φάναι ἐφόσον οὐ πρόσεστι καὶ τῷ Πνεύματι, προσωπικὸν δέ ἐστιν ὁ μή ἐστιν οὐσιώδες 10 καὶ δλη τῇ θείᾳ φύσει προσήκον· προσωπικὴν δὲ δύναμιν ἐν πατρὶ καὶ υἱῷ μίαν εἶναι ἀδύνατον, οὐσιώδη δὲ καὶ δλη τῇ θείᾳ φύσει προσήκουσαν ἔτι ἀδυνατώτερον. Μέλλοι γάρ ἀν οὕτως ἡ καὶ αὐτὸ τὸ Πνεύμα προβάλλειν ἡ, ἔρημον οὐσιώδους δυνάμεως ὅν, μὴ ἐν τῇ ἐνότητι τῆς τοῦ πατρὸς καὶ υἱοῦ οὐσίας εἶναι. 15

Ἐὶ μὲν οὖν οἶδον τε ἡν τὴν προβλητικὴν δύναμιν ὑπάρχειν καὶ τῷ υἱῷ, καὶ μήτε ἡ τοῦ Πνεύματος θεότης ἐκινδυνεύετο, μήτε ἡ τῶν προσώπων διάκρισις, οὐδὲν ἀν ἡν χαλεπὸν διὰ τὴν διαίρεσιν ἡν τίθησι τῆς ἀρχῆς, τρόπον τινὰ μίαν ἀρχὴν τοῦ Πνεύματος εἰπὼν τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν, δτι τῇ κοινῇ καὶ μιᾷ οὐσίᾳ τοῦτο 20 προηγον ἀν. Ἐπεὶ δὲ ἀδύνατον ὑπάρχειν τῷ υἱῷ τὴν τοιαύτην δύναμιν διά τε τὰ νον εἰρημένα καὶ ἄλλων πολλῶν ἔνεκα, ἀ παραλέλειπται χάριν συντομίας, οὐ διέτι ἡδύνατο ἀν τρόπῳ μία εἶναι ἐν ἀμφοῖν, εἰ γε καὶ ἀμφοῖν παρῆν, διὰ τοῦτο πιστεύσωμεν καὶ τῷ υἱῷ ταῦτα προεῖναι, παρὰ φαῦλον θέμενοι ἔκεινα δι' ὅσα 25 ἀδύνατόν ἐστι προεῖναι καὶ τῷ υἱῷ ταύτην, μέγιστα ὅντα καὶ οὐχ οἷα παρώφθαι, ὃν ἔνια καὶ ἐν τοῖς εἰρημένοις ἐστὶ καὶ διὰ τῶν ἀγίων ἀποδέδεικται· οἶον τὸ ἴδιότητα τοῦ πατρὸς εἶναι τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ αἴτιον καὶ τὸ γόνιμον καὶ τὰ τοιαῦτα κατὰ τοὺς

4. παράγουσι Μ: προάγουσι Δ 7 (καὶ 8). ἐν εἰσὶ Μ: ἐν εἰσὶ Δ 9 φάναι Μ: φᾶναι Δ 10. δέ ἐστιν Μ: δὲ ἐστὶ Δ μὴ ἐστιν Μ: μὴ ἐστὶ Δ 15. ἐνότητι Δ: θεότητι Μ

θεολόγους, οὓς οὐ συνάδει τὸ καὶ τὸν υἱὸν προβολέα εἶναι τοῦ Πνεύματος ἢ αἴτιον, ἢ ἀρχὴν ἢ συναίτιον ἢ δσα τοιαῦτα οἱ τὴν θεολογίαν τῶν ἀγίων παραφθείροντες ἐπισφαλῶς λέγουσιν. Ὡςπερ οὖν εἰ διὰ τὰ πρόσωπα, τρία ὄντα, τρεῖς ἐλέγομεν θεοὺς, τὴν πολυθείαν οὐχ ἀν
5 ἔξεφύγομεν, καν δπόσον τῇ μιᾷ θεότητι καταφεύγωμεν, οὕτως οὐδὲ Λατῖνοι τὴν δυαρχίαν ἐκφεύξουται, ἔως δύο πρόσωπα δύο προβάλλοντας λέγωσι, καν διαρραγῶσι μίαν ἐν ἀμφοῖν δύναμιν προβλητικὴν εἶναι βοῶντες. Ὡςπερ γάρ ἐκεῖνο πᾶσι τοῖς ἀγίοις ἀσεβῆς ἔδοξεν εἶναι, οὕτω καὶ τοῦτο πᾶσι σεσιώπηται.

10 Οὐκοῦν, ἐπεὶ τοῖς τοιούτοις οὐχ ἴκανῶς λύεται ἡ ἀπορία καὶ τὸ δύο ἀρχὰς λέγειν τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν, φαῦλόν ἐστιν καὶ αἱρετικὸν καὶ τὸ μίαν ἀρχὴν τὰς δύο λέγειν ὑποστάσεις, καὶ τὴν συναλοιφὴν οὐ διαπέφευγεν· οὓς ἄρα περιπίπτει ὁ ταῦτα ἀξιῶν.

Καὶ δὴ τὸν λόγον τελειῶν πολλὰ μὲν περὶ ἑαυτοῦ μεγαλορήματον, ἐνίων τε κατεπαίρεται, τὴν ἐναντίαν δήπου τούτῳ φερομένων, κομπηροῖς τισι ρήμασι λεληθότως τούτων καθαπτόμενος, ὃν ἡμῖν λόγος οὐδεὶς τοῖς γε σώφροσιν, ἀφιεῖσι τὴν κρίσιν τούτων ἐφ ᾧ πότερα ποτέροις προσήκει διαγνῶναι. Ἡμεῖς δὲ οὐ πρὸς τὴν καθόλου ὅλην τῆς μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ Λατίνων διαφορᾶς
20 τὸν παρόντα λόγον ἐνεστησάμεθα, ἵνα ἡ κατασκευάσωμεν τὸ ἑαυτῶν συμπέρασμα ἢ τὸ ἐκείνων ἀνέλωμεν λόγοις καὶ ἐπιγειρήμασι καὶ ἀπαγωγαῖς, ἀ δὴ καὶ πρὸς τὰς λύσεις ἥρμοττεν ἀν τῶν ἀποριῶν, ἀς ὡς ἐξ ἡμῶν τίθησιν· ἀλλὰ πρὸς τὰς ὑποθέσεις, δι' ὃν οὕτος ἤλπισε κατασκευάσειν, ὁδῷ προβαίνων, τὴν δόξαν Λατίνων,
25 τὰ δοκοῦντα μετὰ τῆς ἀληθείας προύθέμεθα πρὸς τὴν τῶν ἀγίων θεολογίαν ταύτας παραβαλλόμενοι. Σὺν θεῷ δὲ εἰρήσθω, ἐδείξαμεν αὐτὰς διὰ τῶν διδασκάλων ἀπαδούσας καὶ ἀνενδέκτους καὶ ἀτοπά τινα συμπεραιγούσας καὶ βλάσφημα, συνωδοὺς δὲ μᾶλλον πολλαῖς τῶν αἰρέσεων ἢ καὶ αἰρέσεων ἀρχάς. Ἀρκεῖ γοῦν

5. καταφεύγομεν Μ: καταφεύγωμεν Δ 7. λέγωσι ἔγραψα:
λέγοντες ΔΜ 11. φαῦλον ἐστιν Μ:φαῦλον ἐστὶ Δ 16. τισι Μ:
τισὶ Δ 26. παραβαλλόμενοι ἔγραψα: προβαλλόμενοι ΔΜ

ἐν τῷ παρόντι μηδὲν ἀναγκαῖον δεικνῦναι ὑποτιθέμενον. Τὸ δὲ ἐπαπορεῖν τῇ λατινικῇ δόξῃ καὶ αὐτοὶ λύσεις μεμηχάνηται σκοπεῖν, πολλοῖς τε ἄλλοις γεγονέναι ἔργον, καὶ ἡμῖν ἵσως ποτὲ γενήσεται.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: AN. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

1. δεικνῦναι ἔγραψε: δεικνύναι Μ: δκνῦναι Δ